

[Hans Hansen (Rørby).]

Grækenlands og Tyrkiets optagelse i Atlantpagten, i særdeleshed overfor forholdene udenfor landets grænser.

De Forenede Nationer, der blev skabt for at oprette samarbejde mellem folkene og sikre friheden, ser vi fra vor side hen til med tillid, selvom måske De Forenede Nationers betydning mere ligger i fremtiden end i den nuværende situation. Det må dog retfærdigvis indrømmes, at De Forenede Nationer ved indgrebet i Koreakonflikten har skabt en realitet om sit navn, så det ikke kan siges at være en akademisk abstraktion uden effektivitet. Men på det tidspunkt, da man førte forhandlingerne om Atlantpagten, var begrundelsen, at De Forenede Nationer ikke var tilstrækkelig som sikkerhedsorgan, forståelig.

Man taler om sikkerhed i Norden, og det forsøg, der blev gjort i 1949 på at opbygge en skandinavisk forsvarspagt, men som mislykkedes, foretoges jo også udfra den betragtning, at man ville skabe sikkerhed. Det er dog vist rigtigst at se i øjnene, at der ikke eksisterer nogen sikkerhed. Det, der skal foregå, er en vurdering af større eller mindre risiko. Det er dette, rigsdagen i denne sag skal tage stilling til på samme måde, som det skete ved den skandinaviske forsvarspagt, som strandede, og med Danmarks tilslutning til Atlantpagten i marts 1949.

Det er ganske klart, at der må være forskellige opfattelser såvel her i rigsdagen som ude i folket af disse store, omfattende og til dels uvurderlige spørgsmål.

Den skandinaviske politiks skibbrud var til dels også et skibbrud for regeringens udenrigspolitik. Der er dog ingen grund til at bebrejde regeringen Hedtoft dette. Det var ikke den danske regerings eller rigsdags fejl eller forsømmelse, men det var beklageligt, fordi der dengang var en større enighed i den danske befolkning om dette spørgsmål, om Danmarks udenrigspolitik, end både før og siden.

Der var delte meninger også her i rigsdagen om Danmarks tiltrædelse af Atlantpagten. Jeg hørte til det hold, der stemte imod. For det første, fordi jeg var imod, at man derved bandt den danske befolkning til uoverskuelige forpligtelser i 20 år uden at have klarhed over, om flertallet af den danske befolkning stod bagved. Vi stillede derfor fra vor side dengang et forslag om folkeafstemning, som man forkastede, og vi stillede påny sammen med det radikale venstre forslag om folkeafstemning, før ratifikationen skulle finde sted, hvilket også blev forkastet. Denne stilling fastholder vi fremdeles i rets-

forbundet. Det ærede medlem hr. Oluf Pedersen tog forbehold i det udenrigspolitiske nævn og krævede rigsdagens afgørelse af sagen; det var den samme stilling, som retsforbundet stadig har taget til alle disse vanskelige sager. For det andet var der vistnok mange her i rigsdagen, der var betænkelige ved det, der var sket på Bornholm. Det var i hvert fald en grund for mig til at stemme imod Atlantpagten. Det er derfor ligetil, at der anlægges forskellige og divergerende opfattelser om disse sager, men jeg vil gerne understrege, at fælles for alle opfattelser er dette, at der ikke findes sikkerhed i noget af de standpunkter, der tages.

Atlantpagten er lovlig vedtaget her i rigsdagen. Den er en kendsgerning, og den kan ikke ændres i 20 år. Som Danmarks beliggenhed er, er det forståeligt, at landets udenrigspolitik bliver ret svingende, således som den har været. Der gik jo stærke brydninger fra statsminister Staunings nej til det nordiske samarbejde i hans berømmelige tale i Lund før den sidste verdenskrig og til statsminister Hans Hedtofts ja til nordisk samarbejde i 1949. Der kunne nævnes udenrigsminister P. Munchs ikke-angrebspagt med Tyskland, som efterfulgtes af Hitlers overfald på Danmark den 9. april 1940. Vi glæder os nu alle over, at krigstilstanden mellem Danmark og Tyskland er ophævet, men vi er klar over, at hvad der end sker med Tyskland, bliver det i nogen grad medbestemmende for vor udenrigspolitik fremover. Til undskyldning kan man anføre, at Danmark har sine store vanskeligheder ved selve sin beliggenhed og den store interesse, stormagterne har i de spørgsmål, der er knyttet til de danske farvande, som i nogen måde danner et modstykke til Dardanelerne, der er det højaktuelle spørgsmål i billedet vedrørende Grækenlands og Tyrkiets optagelse i Atlantpagten.

Selvom det ikke er Atlantpagten, der skal tages stilling til, er der dog noget, der giver grund til overvejelse, i selve den omstændighed, at Atlantpagten i den senere tid har fået en delvis forandret karakter, nemlig gennem bedømmelsen af artikel 2 i pagten — jeg vil gerne i denne forbindelse takke den højtærede udenrigsminister for de bemærkninger i hans tale i går, hvorved han netop understregede, at Atlantpagten ikke alene er et militært anliggende — og gennem redegørelsen fra den komité, der er nedsat til at koordinere disse spørgsmål om nærmere økonomisk, finansielt og socialt samarbejde. Jeg vil gerne i denne forbindelse takke det ærede medlem hr. Kristen Amby for hans bemærkninger i dag om international